

محسن عقلی، مستندساز مشهدی، با حضور در شهرآرا از تجربه ۱۵ روز حضور در مرز لبنان و اسرائیل در جریان ساخت یک مستند گفت

جنگ «غزه»: اخباری که نباید شنید، باید دید

الهام ظریفیان

گزارش خبری

محسن عقلی ، مستند ساز و فعال رسانه‌ای مشهدی، روز گذشته به تحریریه‌شهرآرامدتادرجمع خبرنگاران این روزنامه درباره مستندسازی بحران و تجربیات حضور پانزده روزه‌اش در جنوب لبنان بگوید. او و تیم فیلم‌سازی‌اش در روزهای اخیر به مناطق مرزی لبنان و فلسطین اشغالی رفته بودند تا روایتگر زوایای نادیده جنگ غزه و جنایات رژیم صهیونیستی باشند.

● برای روایت‌گری ابعادی فراتر از اخبار جنگ رفته بودیم کارگردان مستندهای «کرار» و «خط شکن» در جریان بازگویی تجربیات حضورش به عنوان یک مستندساز در جنوب لبنان و مناطق مرزی با فلسطین اشغالی با توصیف جغرافیایی، فرهنگی و سیاسی لبنان گفت؛ به لحاظ وسعت، لبنان از استان قم کوچک‌تر، ولی منطقه‌ای سرسبز و سراسر کوهستانی است که در حاشیه مدیترانه قرار گرفته است. این کشور به تنوع ادیان‌واقوام معروف‌است‌وسالیان سال، اقوام مختلف درکل منطقه «شامات» در صلح و صفا در کنار یکدیگر زندگی می‌کرده‌اند، اما از زمانی که پای صهیونیست‌ها به منطقه باز شد و آن‌ها ادعای ایجاد حکومت یهودی در منطقه را کردند، اقوام مختلف حساس شدند و طبیعی‌است‌که‌این‌موضوع‌کل منطقه‌رااز‌نظرسیاسی به هم بریزد.

عقلی افزود؛ در لبنان همه گروه‌های سیاسی و حتی گروه‌های مردم‌با‌حزب‌ا...همراه‌نیستندو‌جریان‌هایی دوست دارند در آغوش اسرائیل باشند. در این سفر، حزب‌ا...جمعی‌از‌رسانه‌های‌اغلب‌غیر‌همسو‌با‌جریان مقاومت را دعوت کرده بود که به آن‌ها چهره واقعی اسرائیل را از نزدیک بشناساند و نشان بدهد که این رژیم اشغالگر مردم بی‌گناه و منازل مسکونی را هدف قرار می‌دهد.

او درباره اهداف سفر خود به لبنان گفت؛ ایران خبرنگار مستقر در لبنان دارد و ما برای این نرفته بودیم که با آن‌ها موازی‌کاری کنیم، بلکه ما به این دلیل رفتم‌یک ابعادی از جنگ را به تصویر بکشیم که خبرنگار نه می‌تواند و نه می‌خواهد و نه فرصت آن را دارد که به آن بپردازد. در این جمع، ما در کنار بیش از چهل نفر از نمایندگان این رسانه‌ها قرار داشتیم و با بیست ماشین به سمت مناطقی به راه‌افتادیم که روز قبل حملاتی ازسوی اسرائیل در آن‌ها اتفاق افتاده بود. اولین منطقه‌ای که برای بازدید در نظر گرفته شده بود، منطقه‌ای به نام «یارون» بود که در یک جاده مرزی مشرف به مناطق اشغالی قرار داشت و در یک طرف جاده یک منزل مسکونی مورد اصابت موشک قرار گرفته بود و دو نفر در آن شهید شده بودند.

این مستندسازافزود؛ در آن روز بعد از اینکه خبرنگاران تجهیزات خودرا راه‌اندازی‌ودر حال برقراری ارتباط‌زنده با پایگاه‌های خبری خودبودند، صدای مهیب موشکی را شنیدیم. موشک بر همان خانه‌ای فرود آمد که روز پیش مورد حمله موشکی قرار گرفته بود و آن را منفجر کرد. در این اتفاق یکی از خودروهای حمل تجهیزات

ماهواره‌ای نیز آسیب دید. نیروهای حزب‌ا...بلافاصله خبرنگاران را جمع کردند تا از منطقه دور کنند. چندصد متری دور شدیم و چند دقیقه بعد به سمت ماشین‌ها برگشتیم، در حال تهیه گزارش و گرفتن تصاویر از حمله موشکی و آسیب دیدن آن خودرو بودیم که موشک دیگری شلیک شد. پس از آن حزب‌ا... اجازه نداد به مسیر ادامه بدهیم و سریع وسایلمان را جمع کردیم و برگشتیم. بعد از این اتفاق تا ساعت‌ها گوش‌هایمان به دلیل صدای حرکت موشک زنگ می‌زد و شب نیز از سر درد خوابمان نبرد.

● خبرنگاری، بحران در ایران یک شوخی تلخ است عقلی با بیان اینکه خبرنگاری بحران برای بسیاری از رسانه‌های ما در چنین موقعیت‌هایی بیشتر شبیه یک شوخی است، گفت؛ این اتفاق حوالی ساعت سه بعد از ظهر رخ داد و در حالی که خبرنگاران تجهیزات ماهواره‌ای ارتباط‌زنده و لحظه به لحظه با دنیا داشتند، هیچ خبرنگاری از ایران در جمع ما حضور نداشت، با این حال ما بلافاصله تصاویری که ضبط کرده بودیم، تدوین و به تهران فرستادیم. خوش حال بودیم و فکر می‌کردیم بلافاصله شبکه خبر آن را پخش می‌کند، ولی گفتند صبر کنید برای خبر ۲۱. برای خبر ۲۱ هم به ما گفته شد چهار دقیقه زیاد است و در نهایت آن را پخش نکردند.

این مستندساز گفت؛ چند روز قبل که به تیم خبری المیادین حمله کردند، مدیر شبکه المیادین در برنامه زنده این شبکه حاضر شد و خبر شهادت همکارانش را اعلام کرد. در حالی که بعد از اتفاقی که برای ما در لبنان افتاد و در جریان آن حتی خودرویمان نیز مورد اصابت ترکش قرار گرفت و آسیب دید، هیچ کسی از تهران حتی با ما تماس نگرفت که حاملان را بپرسد و ببیند ما زنده ایم یا نه.

● جنگ غزه یک فرصت تاریخی برای ساخت مستند است محسن عقلی در ادامه و در گفت‌وگو با شهرآرا از ظرفیت‌های فیلم‌سازی و مستندسازی درباره‌اوضاع این روزهای غزه و لبنان گفت. این فیلم ساز تأکید کرد؛ برای رسیدن به تولیدات رسانه‌ای در این باره، در قدم اول باید دایره اطلاعات فیلم‌سازان از موضوع جنگ غزه بالا برود. به ویژه در وضعیت رسانه‌ای که همه اخبار از رسانه‌های داخلی می‌آیند و ما منابع دیگری نداریم.

او با بیان اینکه جوانب جنگ از خود جنگ به عنوان سوزه برای ساخت فیلم جذاب‌تر هستند، گفت؛ فقط باید رفت و این سوزه‌ها را از نزدیک دید. در این سفر سراغ هر سوزه‌ای به عنوان یک بخش کوتاه می‌رفتم، می‌دیدم آن قدر جذاب است و ظرفیت دارد که رغبت داشتم یک مستند بلند از آن بسازم، اما فیلم‌سازان ما اغلب در جریان این اخبار قرار نمی‌گیرند و همچنین معمولاً تجربه ساخت مستند و فیلم جنگی ندارند.

این هنرمند با تأکید بر اینکه برگزاری گعده‌هایی با حضور فیلم‌سازان، مستندسازان و خبرنگاران ایرانی و غیرایرانی حاضر در غزه و لبنان می‌تواند در انتقال ایده‌های فیلم‌سازی و اشتراک اطلاعات مفید مؤثر باشد، گفت؛ من به تنهایی نمی‌توانم در این باره مستندهایی بسازم. چون توانایی من محدود است. فیلم‌سازان می‌توانند با دفتر رسانه‌ای حزب‌ا... برای فراهم کردن امکان تولیدات رسانه‌ای تماس بگیرند. ولی شاید خیلی اطلاعات نداشته باشند که چنین سوزه‌های خوب فیلم‌سازی در این منطقه برای کار وجود دارند. ممکن است فکر کنند مستند جنگی لزوماً یعنی همراه شدن دوربین با زرمنده‌ها. در حالی که ما در زمان حضورمان درلبنان، حتی یک زرمنده حزب‌ا... یا یک شلیک از طرف آن‌ها ندیدیم.

او درباره شرایط حضور فیلم‌سازان و مستندسازان در مناطقی مانند غزه و لبنان گفت؛ به هرحال اینکه بخواهید به کشور دیگری برای ساخت فیلم بروید، نیازمند طی کردن روابط دیپلماتیک هستید و ممکن است سخت‌باشد. در یک کشور جنگی به‌ویژه کشوری که هیچ دولت‌وسازمانی در آن وجود ندارد، شرایط سخت‌تر

صدوسیزدهمین پاتوق فرهنگ مشهد در پردیس سینمایی هویزه برگزار شد

موفقیت یک پویانمایی دینی در جذب مخاطب

فرد. فنی‌ترین کارگردان سینمای ایران است و همیشه سعی کرده است محتواهای ارزشی تولید کند. فیلم «از کرخه تا راین» او، اثری بسیار ارزشی بود، اما این فیلم‌ساز روایت داستان فیلمش را به‌گونه‌ای تعریف کرد که سال ۱۳۷۲ ایکی از پرفروش‌ترین فیلم‌های سینمای ایران شد. حسینی ادامه داد: تحقیق در برخی از آثار دینی نشان می‌دهد که مشکل از محتوا نیست، بلکه از نحوه ارائه و تعریف داستان فیلم است. به‌باعث رانده شدن مخاطب می‌شود. کارگردان پویانمایی «بچه زنگ»، توانسته این چالش را به نوعی حل کند و آمار نشان می‌دهد تا حد زیادی موفق بوده است. وی روند پیشرفت فنی در صنعت پویانمایی ایران را روبه رشد بیان کرد و گفت؛ برخی از ایرانیان آثاری تولید می‌کنند که در بهترین شبکه‌های دنیا پخش می‌شود و ما در این باره به سطح کیفیت استاندارد بین‌المللی رسیده‌ایم.

این انیماتور، فیلم نامه‌نویس و مدرس مشهدی افزود؛ برای آثاری که دارای محتوای دینی هستند، نمی‌توان مخاطب زیادی تعریف کرد. اما کارگردان این اثر نشان داد می‌توان کاری تولید کرد که به معنای واقعی مضمون اهل بیته داشته باشد و در عین حال مخاطب زیادی را نیز جذب کند. وی خاطرنشان کرد؛ کارهایی که پیش از این در زمینه مذهبی تولید می‌شد، روایت داستانی آن برای مخاطب از قبل مشخص بود و قهرمانان باورپذیری نداشت. در فیلم‌هایی که به‌طور مستقیم با موضوع ائمه ساخته می‌شد، چهره آنان نیز مشخص نبود و به‌گونه خاصی صحبت می‌کردند و افراد منفی فیلم از ابتدا مشخص بودند. این آثار چالشی نداشتند و از لحاظ محتوایی این احساس را به مخاطب القا می‌کردند که این‌گونه کارها، جذاب نیستند. این هنرمند با اشاره به آثار ابراهیم حاتمی‌کیا اظهار کرد؛ گروهی معتقدند این

هم هست. در این وضعیت فقط می‌توان از شبکه‌های ارتباطی انسانی استفاده کرد. همچنین به لحاظ فنی و تکنیکی ساخت فیلم در این مناطق مستلزم شرایط ویژه‌ای است که با استفاده از تجارب دیگران می‌توان از آن‌ها اطلاع پیدا کرد.

عقلی افزود؛ ساخت مستند درباره شرایط این روزهای غزه ولبنان بیش از پیش اهمیت دارد. اکنون در دنیا دوره حکومت رسانه‌هاست. حضور درخور توجه خبرنگاران رسانه‌های مختلف دنیا در غزه نشان‌دهنده درک همین ضرورت است. در حالی که برای مثال در حادثه‌ای که من در مستند نشان دادم، هیچ خبرنگاری از ایران حضور نداشت و این ممکن است به این دلیل باشد که ضرورت آن را احساس نکرده‌اند. با اینکه می‌توان گفت خبرنگاران ایرانی به دلیل کم‌لطفی‌های برخی مدیران داخلی رسانه‌ها، انگیزه‌ای برای حضور در این صحنه‌ها که مستلزم در خطر قرار دادن جان خودشان است، ندارند.

او همچنین گفت؛ فارغ از نگاه ایدئولوژیک و ارزشی ما به این موضوع، اینکه ظرفیت مناسبی در این مناطق برای فیلم‌سازی و مستندسازی وجود دارد یا خیر، بستگی به زاویه نگاه ما دارد. اگر ما شرایط فعلی را یک شرایط حساس تاریخی بدانیم که به‌طور قطع این‌گونه است، نیازی نیست که لزوماً آدم متشرع و انقلابی باشیم که متوجه ظرفیت این اتفاق برای فیلم‌سازی شویم. همین که آدم تاریخ‌دانی باشیم کافی است. اگر کسی تاریخ بداند، متوجه خواهد شد که اکنون این وضعیت، یکی از مقاطع حساس تاریخی است. هرکسی دوست دارد در حساس‌ترین نقاط تاریخ، اثرگذار باشد، یا دست‌کم آن واقعیت‌ها را از نزدیک لمس کند. مانند این است که اگر کسی ۱۴۰۰ سال پیش واقعه عاشورا را لمس می‌کرد و می‌دانست چه اتفاقی قرار است بیفتد، ولو شده به عنوان یک مورخ و شاه‌ی می‌رفت روی یک ارتفاع می‌ایستاد و اتفاقات را مشاهده می‌کرد. باید به این درک برسیم که یک موقعیت تکرارنشده‌ی در تاریخ در حال وقوع است. در واقع فارغ از نگاه ارزشی از دید تاریخی، این اتفاق، یک فرصت خوب برای فیلم‌سازی و مستندسازی است.

● اهمیت سیاست‌گذاری فرهنگی در تولید پویانمایی

حجت الاسلام مصطفی یوسف زاده، کارگردان و منتقد سینما نیز در نشست پاتوق فرهنگی مشهد بیان کرد: میحث سیاست‌گذاری فرهنگی در تولید پویانمایی بسیار مهم است. اهالی فرهنگ به‌ویژه مسئولان، زیاد به این حوزه متمايل نیستند؛ یعنی برخی از آن‌ها هنوز پویانمایی را به عنوان هنر به رسمیت نمی‌شناسند. این موضوع باید حل شود و به عزم جدی نیاز دارد. وی ادامه داد؛ زمانی‌که ما از تکنیک در سینمای ایران صحبت می‌کنیم و می‌خواهیم خود را با سینمای روز دنیا مقایسه کنیم، بحث امکانات و تجهیزات مطرح می‌شود. پویانمایی در کشور ما به لحاظ امکانات پیشرفت زیادی داشته، اما هنوز در داستان‌گویی و روایت مشکل داریم.

یوسف زاده تصریح کرد؛ در کشور ما برای ساخت کارهایی با موضوع ائمه، هنوز بر سر نشان دادن چهره آن‌ها بین علما اختلاف وجود دارد. فیلم‌ساز نمی‌داند آن را نشان دهد یا نه و این موضوع در بحث پویانمایی بسیار سخت‌تر می‌شود. هرچقدر در مسائل تکنیکی پیشرفت حاصل شده، همچنان باید در روایت، قصه‌گویی و شکل فانتزی کار شود. این منتقد سینمایی ابراز کرد؛ در پویانمایی «بچه زنگ» ریمم روایت لحظاتی از دست می‌رود. همچنین قسمتی از داستان که به مشرف شدن خانواده به حرم امام رضا^(ع) مربوط می‌شود، بی‌رنگ آن زیاد در روایت فیلم جا نیفتاده است. یوسف زاده در پایان یادآور شد؛ امروزه بسیاری از مفاهیم مهم الهی و ماورایی در پویانمایی‌های دنیا مطرح می‌شود و دسترس ناپذیر نیستند، اما در رقابت ناعادلانه‌ای که هنرمندان ما با محصولات روز دنیا دارند، اگر به بحث روایت توجه بیشتری نکنند، زحماتشان هدر خواهد رفت.

اخبار هنری مشهد

فیلم‌های جشنواره ۱۰۰در مشهد اکران می‌شود

فیلم‌های بخش مسابقه جشنواره بین‌المللی فیلم-۱۰۰در پردیس سینمایی مهر کوهسنگی مشهد اکران می‌شود. به‌گزارش شهرآرا، مدیر باشگاه فیلم «رویش» حوزه هنری انقلاب اسلامی خراسان رضوی در دوره جدید فعالیت خود، مجموعه‌ای از اکران‌های فیلم در قالب‌های مستند، داستانی و پویانمایی را در قالب برنامه «هفت کرانه» تدارک دیده است.

وی افزود؛ در نخستین برنامه این مجموعه، فیلم‌های راه‌افته به بخش مسابقه سیزدهمین جشنواره بین‌المللی فیلم-۱۰۰در پردیس سینمایی مهرکوهسنگی مشهد اکران می‌شود. انتظاری خاطرنشان کرد؛ این برنامه ساعت ۱۷:۳۰ روز چهارشنبه ۸ آذرماه برگزار می‌شود و علاوه بر نمایش فیلم‌های جشنواره ۱۰۰، از برگزیدگان خراسانی شرکت‌کننده در دوره قبلی این جشنواره تقدیر خواهد شد.

تماشاخانه

اجرای «یک جای خالی برای شما» در مشهد

نمایش «یک جای خالی برای شما» از یکشنبه ۱۲ آذر، ساعت ۱۹ در تماشاخانه استاد نوری روی صحنه می‌رود. در این نمایش که به نویسندگی و کارگردانی سید محمد رضا علوی -اجرامی- می‌شود، مصطفی شفیعی، جواد منزوی، حجت‌اعرابی، مهران صدر، بهنام یاری، آذین آزموده، حانیه بهشتی‌پور، غزل سعیدی، هانیا عراقی، درکس منتخب، مریم خرمی، محمد جوان و جمال ظریفیان به ایفای نقش می‌پردازند.

چارسوق هنر

فصل دوم «محفل» به ماه رمضان می‌رسد

برنامه‌ای که بسیاری از مخاطبان به‌ویژه کودکان و نوجوانان را به حفظ و تلاوت قرآن علاقه‌مند کرد. پیمان جبلی، رئیس صداوسیما، در گفت‌وگویی، این برنامه تلویزیونی را نوآورانه و در راه‌گام‌های تحولی رسانه ملی دانست. حالا مرکز هنری رسانه‌ای نهضت در خبری اعلام کرده که سری دوم برنامه تلویزیونی «محفل» در حال تولید است و ماه رمضان از این شبکه پخش خواهد شد.

ادامه فیلم برداری «نامیرا» در شهرک پیامبر اعظم (ص)

امام حسین^(ع) می‌پردازد. داود میرباقری فیلم‌نامه «نامیرا» را براساس رمان «نامیرا» نوشته صادق کریمیار آماده کرده است. میرباقری در ماه‌های گذشته مشغول ساخت سریال «سلمان فارسی» بود و بحرانی هم در کارنامه خود، ساخت فیلم‌هایی چون «حمله به آج ۳»، «مریم مقدس» و «ملک سلیمان» را داشته است. هنرجویان هنرستان صداوسیما از پشت صحنه فیلم «نامیرا» در شهرک سینمایی پیامبر اعظم^(ص)، دیدن کردند.

پروانه معصومی، بازیگر پیشگوست سینما درگذشت

پروانه معصومی، بازیگر باسابقه سینما و تلویزیون، روز گذشته ۶ آذرماه در سن ۷۹ سالگی درگذشت. این بازیگر مدتی پیش به دلیل بیماری در بیمارستان بستری بود.

«پلیس جوان»، «مسافر ری» «کوچک

جنگلی»، «امام علی» و ... از جمله آثار او بوده است. از پروانه معصومی این شب‌ها سریال «یوسف پیامبر» در حال پخش است.